

Příloha 4: SYNODALITA A HISTORIE

Synodálně-historický profil plzeňské diecéze

Historický přehled procesů hledání společné cesty v diecézi

Biskupství plzeňské: Finální verze z 1. 10. 2024

OBSAH

ÚVOD	1
I. LIST BISKUPA FRANTIŠKA CREDIDIMUS CARITATI	1
II. SPOLEČNOST A CÍRKEV V PROCESU RESTITUCÍ	3
III. DIECÉZNÍ FÁZE SYNODY O SYNODALITĚ	12
IV. GUTE NACHRICHT GUT VERMITTELN	16
V. TŘICÁTÉ VÝROČÍ ZALOŽENÍ DIECÉZE.....	18
ZÁVĚR.....	18
DODATEK	
HISTORIE SYNODÁLNÍCH PROCESŮ V DIECÉZI	19
ZDROJE	22

ÚVOD

Proces diecézní synody není pro plzeňskou diecézi první zkušeností naslouchání, hledání cest, jak v konkrétní situaci hlásat evangelium, a ptaní se, jakým způsobem je vhodné pro naplnění tohoto poslání uspořádat pastorační struktury a zajistit finanční zdroje. Níže proto přinášíme některé podněty z pěti dřívějších synodálních či výzkumně-participativních procesů, které mohou být důležité jak pro I. etapu naší diecézní synody, kdy se snažíme popsat současnou situaci ve třech hlavních oblastech: MISIE, USPOŘÁDÁNÍ, HOSPODAŘENÍ, tak posléze i pro etapy další. V DODATKU pak kvůli zasazení do celkového historického kontextu připojujeme přehled dalších synodálních procesů v historii diecéze.

Synodní tým
synoda.bip.cz/tym

I. LIST BISKUPA FRANTIŠKA CREDIDIMUS CARITATI

Pro první historickou sondu do synodních procesů v naší diecézi se ohlédneme 12 let zpátky. Tehdy (2012 – 2013) biskup František se svými spolupracovníky vážně uvažoval o svolání diecézní synody na téma evangelizace a financování církve. Nakonec se rozhodl pro ne tak formální proces a [Dopisem biskupa Františka Božímu lidu Credidimus caritati](#) (28. 10. 2013) a [Pastýřským listem o evangelizaci k zahájení diskuze o budoucnosti naší diecéze](#) (3. 11. 2013) požádal farnosti, společenství i jednotlivce v diecézi o zasílání svých vlastních odpovědí na otázky v těchto listech položené. Níže uvádíme výtah z odpovědí, které přišly (srov. také [Credidimus caritati biskupa Františka](#), příp. [Budeš mít poklad v nebi](#)). Následně pak vyšel [Pastýřský list biskupa Františka o pastoračních prioritách pro naši diecézi](#) (6. 7. 2014).

Níže uvedený text přináší souhrny podnětů zpracovaných Diecézní pastorační radou (srov. dokumenty [Podněty z farností](#), [Podněty od jednotlivců](#)), a to i přesto, že jsou formulované formou návrhů, protože i tak svým způsobem vypovídají o konkrétní situaci, jak ji lidé v diecézi před 10 lety vnímali. Konkrétní podněty z těchto analýz budou pak zajímavé pro II. a III. etapu diecézní synody.

Při vyhodnocování došlých odpovědí byly podněty rozčleněny do sedmi oblastí:

A. Co udělat pro to, aby se o Kristu dozvědělo více lidí?

Souhrn podnětů od farností: Zdůrazňuje se evangelizace vlastním dobrým příkladem každého v tom prostředí, kde žije. Farnost by měla být otevřená i pro nekostelní lidi v místě, nabízet jim přístupné duchovní aktivity a účastnit se toho, co pořádají ostatní. Důraz by měl být kladen na službu církve veřejnosti: charitu, péči o nemocné atd. Je také třeba podporovat službu laiků v církvi.

Souhrn podnětů od jednotlivců: Evangelizace je věcí celé farnosti – včetně kněží. Většinou nezazněly přímo výzvy k evangelizačním akcím (ve smyslu přímého hlásání kérygmatu), spíše k nízkoprahovým aktivitám, které by měly co nabídnout i těm, kdo se nepovažují za křesťany. Silná je i výzva ke spolupráci farností s aktivitami obcí, ke spoluzodpovědnosti za společenský život. Veřejnost musí vědět, že farnost jí slouží. Musíme být v očích veřejnosti srozumitelní. Důraz je kladen i na prezentaci církve v médiích.

B. Jak z našich far a kostelů udělat místa setkávání a vycházení?

Souhrn podnětů od farností: Důležité je prostředí, které vládne ve farnosti: vztahy mezi věřícími musí být příkladné. Farní společenství se musí stát živým a aktivním společenstvím, které má co nabídnout. Ve farnostech by se měly pořádat aktivity zaměřené na stmelení vztahů mezi lidmi. Dříve, než se začne evangelizovat, by měli lidé v obci vědět, že farnost jim slouží a vytváří přívětivé prostředí. Pořádat akce zaměřené na nekostelní lidi: přednáška známých osobností, Noc kostelů atd.

Souhrn podnětů od jednotlivců: Zazněly výzvy k tomu, aby fary sloužily i jako otevřený prostor pro aktivity, které mohou něco nabídnout i nevěřícím lidem. Ty by neměly být jen záležitostí kněží, ale i laiků, kteří mohou nabídnout ke službě své vlastní znalosti či dovednosti. Kostely by měly sloužit i ke koncertům, vhodným představením atd. Základními kameny farností by měly být menší společenství věřících. Vzájemná úcta a respekt mezi členy církve (zvláště vztah kněží a laiků). Z dopisů vyplývá, že v mnoha farnostech se kromě bohoslužeb se nic dalšího neděje v kostele ani na faře.

C. Co udělat, aby naše srdce hořelo při setkání s Kristem?

Souhrn podnětů od farností: Snaha o prohloubení vlastního duchovního života, doplňování náboženského vzdělání. Měla by se podporovat malá modlitební společenství ve farnostech, pamatovat na rodiny s dětmi. Důležité jsou duchovní obnovy a exercicie. Role kněží, jejich otevřenost a duchovní život jsou nezastupitelné.

Souhrn podnětů od jednotlivců: Měli bychom se zaměřit se na vzdělávání kněží i laiků: cykly katechezí a přednášek. Ve farnostech by se měl podporovat vznik malých společenství.

D. Jak odbourat předsudky vůči církvi?

Souhrn podnětů od farností: Církev by měla sloužit navenek, nejen se zaměřovat na své vnitřní potřeby a problémy. Otevřít život farních společenství pozváním na aktivity farnosti, účastnit se a podílet na společných akcích. Církev by se měla také snažit vytvářet jiný mediální obraz. Měla by být naprosto transparentní.

Souhrn podnětů od jednotlivců: Církev by měla sloužit navenek, nejen se zaměřovat na své vnitřní potřeby a problémy. Měla by se také snažit vytvářet jiný mediální obraz. Měla by být naprosto transparentní.

E. Jak hledat finanční zdroje?

Souhrn podnětů od farností: Ekonomika diecéze musí vycházet z celkové dlouhodobé strategie vývoje diecéze, na spravování majetku se musí podílet odborníci. Je třeba stanovit priority, co se bude podporovat, dělat vše tak, jak doposud, bude neudržitelné. V případě potřeby by kněz měl mít částečné civilní povolání.

Souhrn podnětů od jednotlivců: Většinou je projevena ochota na chod církve přispívat. Pak ovšem musí být hospodaření naprosto průhledné a věřící musí mít možnost se k investicím vyjadřovat. Vícekrát byla vyjádřena neochota přispívat na plat kněze, který ve farnosti nic nedělá nebo se k lidem chová hrubě či přezíravě. Diecéze i farnosti by měly šetřit a zbavovat se nepotřebných nemovitostí. Jeden z diskutujících navrhuje v rámci úspor spojovat farnosti a kněze soustředit do větších center. Nepodcenit kontrolu zacházení s církevním majetkem. Objevil se i názor, že po důchodcích a lidech s malými příjmy nelze chtít, aby podporovali církev. Jiný názor se podivuje nad tím, proč by se mělo šetřit především na laických zaměstnancích, když jsou mnohdy pro chod farnosti stejně nepostradatelní jako kněží. Příspěvky na chod farnosti by měly být podmíněny funkčním společenstvím.

F. Jestli a jakým způsobem změnit systém odměňování?

Souhrn podnětů od farností: Farnosti budou ochotné podporovat kněze, který jim bude obětavě sloužit a konkrétní výdaje, o nichž budou mít přehled. Tomu by mělo ale odpovídat, že laici ve farnosti budou mít větší pravomoci se k nakládání s majetkem vyjadřovat. Kněží pobírající důchod, by neměli dostávat plat.

Souhrn podnětů od jednotlivců: K tomu, jak odměňovat zaměstnance, se vyjádřil jen malý počet diskutujících. Upozornili, že je třeba zohlednit i místo, kde kněz nebo laik žije, každé místo vyžaduje jiný typ výkonu. Jiný diskutující vyžaduje personální audit a odměňování dle výkonů a zásluh, bez ohledu na věk kněze. Další diskutující navrhuje zaměstnávat kněze jen na částečný úvazek a laiky na dohodu o provedení práce.

G. Jestli jít cestou biblického desátku?

Souhrn podnětů od farností: Názorů na desátek se vyskytlo jen málo: jeden pisatel by byl ochoten přispívat, ostatní uznávají, že lidé budou muset na chod církve přispívat více než dosud. V lidech stále přetrvává socialistické myšlení, hned platit desátek nebo se pravidelně na něčem podílet je moc velký skok.

Souhrn podnětů od jednotlivců: Názory na desátek jsou rozdílné: někteří by se mu nebránili, jiní se obávají, že by mohl lidi odradit od navštěvování bohoslužeb. Je možné však jej zavést pouze za předpokladu fungujícího společenství a transparentnosti jeho využití. Z jednoho příspěvku velmi silně zaznělo, že je neetické chtít desátek po lidech s velmi malým příjmem (zvláště důchodcích), kdy např. tisícikorunu mohou z desetitisícového platu velmi postrádat.

II. SPOLEČNOST A CÍRKEV V PROCESU RESTITUCÍ

Po 10 letech od konzultací iniciovaných biskupovým listem *Credidimus caritati* pak byl v diecézi završen tříletý výzkumný projekt týmu sociologů a antropologů kolem Barbory Spalové nazvaný [Společnost a církev v procesu restitucí: Podpora participace](#), který v letech 2019 – 2022 v diecézi probíhal na pozvání biskupa Tomáše.

Podle vedoucí projektového týmu, Barbory Spalové, bylo hlavní motivací k tomuto projektu přesvědčení, že restituční proces představuje pro polistopadové církve zlomový okamžik, který je nutí přemýšlet nad smyslností svého počínání a zároveň otvírá nová pole vztahů mezi církví a společností. Biskupství plzeňské se stalo tzv. „aplikačním garantem projektu“, tzn. partnerem, který deklaroval, že bude využívat výsledky tohoto projektu pro své strategické uvažování.

Během projektu jeho tým mluvil jak s faráři a farníky či členy církevních komunit, ale i se starosty a zastupiteli obcí, členy spolků i státních organizací, zemědělci a lesními správci atd., součástí projektu byla i dokumentární analýza mediálních výstupů či praktické workshopy na nejrůznější témata po celé diecézi (správa zemědělské a lesní půdy, mediální kauza kolem zamýšlené kauzy kostela na Lochotíně, duchovní doprovázení, posvátná místa apod.). Podařilo se mluvit se zástupci 59 farností, přičemž administrátoři zbývajících 7 spolupráci odmítli. Spolu s rozhovory na biskupství šlo o 81 nahraných a přepsaných

rozhovorů, jež doplnilo množství méně formálních setkání během pobytů v terénu. Workshopů bylo celkem 18 a zúčastnilo se jich 255 lidí. Ve druhém roce projektu se tým na žádost biskupa Tomáše zaměřil také na církevní školy a jejich křesťanskou identitu, kde mluvil s 98 aktéry – řediteli, pedagogy, rodiči, studenty, kaplany a zástupci zřizovatele.

Některé ze závěrů tohoto projektu prezentujeme níže, spolu s odkazy na kompletní výzkumné zprávy či projektové výstupy, které doporučujeme k prostudování.

A. Souhrnná výzkumná zpráva projektu

Souhrnná výzkumná zpráva projektu je vám k dispozici zde:

- [Výzkumná zpráva | Společnost a církev v procesu restitucí církevního majetku | MUNI FSS](#)

Část výsledků projektu je k dispozici také na interaktivních „storymapě“ zde:

- [Plzeňská diecéze v mapách \(arcgis.com\)](#)

Výsledky tohoto projektu jsou také čtivě představeny ve srovnání s jinými lokalitami v Česku i na Slovensku v knize *Vize zdaru, vize zmaru: Proměny církví v Česku a na Slovensku v kontextu restitucí* (Praha, Karolinum, 2023, [ZDE](#)).

Smysl závěrečné zprávy je předestřen v jejím úvodu takto (srov. str. 5):

Jak tato závěrečná zpráva, tak storymapa mají v našich očích dvojí účel. Zaprvé mají sloužit členům církve pro jejich reflexi a strategické uvažování, ale zároveň jsou veřejně dostupné, aby nabídly i necírkevní veřejnosti srozumitelný pohled do často velice složitého fungování svěbytné instituce jménem katolická církev. Jestliže měl celý projekt podtitul „podpora participace“, pak nám šlo o participaci dvojího – a vlastně trojího – druhu:

- *Zaprvé se domníváme, že každé rozhodování je odolnější a adekvátnější, když je sdílené. Proto jsme chtěli v této přelomové postrestituční době podpořit zapojování různých lidí do rozhodovacích procesů v církvi.*
- *Zadruhé si myslíme, že respektující dialog mezi církví a společností může prospět oběma stranám. Proto jsme chtěli podpořit participaci církve na životě občanské společnosti.*
- *Na třetí druh participace jsme nemysleli, ale přihodil se nám samotným. Sami jsme díky otevřenosti a vstřícnosti mnoha lidí nahlédli, jaké to je „být církví“ v plzeňské diecézi. Poslouchali jsme příběhy o nadějích i zklamáních, závazcích vůči minulosti i budoucnosti, o radostech i bolestech, o inspiraci, o Božím vedení i mlčení. Sami jsme se stali součástí těchto příběhů. Podpořili jsme tak naši vlastní participaci na dialogu církve a společnosti a dost možná to bylo spíše tak, že jsme v ní byli podpořeni. Doufáme, že i naši výzkumní partneři zažívali setkání s námi jako respektující dialog mezi církví a společností.*

V dalších šesti částech stručně představíme hlavní témata a závěry souhrnné výzkumné zprávy.

B. Hospodaření aneb církevní ekonomika v době postrestituční

Projekt se v této části zabýval následujícími výzkumnými otázkami (srov. str. 8):

- *Jaký je rozsah a charakter současného majetku plzeňské diecéze?*
- *Nakolik bylo stanovení restitučních náhrad pro církev adekvátní pro všechny dotčené subjekty vzhledem k jejich ztrátám?*
- *Jak se s restitucemi vypořádávají jednotlivé diecéze, vikariáty a farnosti?*
- *Jaká jsou socio-ekonomická východiska plzeňské diecéze z pohledu struktury věřících?*
- *Jaký je charakter a rozmanitost církevních subjektů z hlediska hospodaření?*
- *Co tvoří stěžejní církevní příjmy a jsou tyto příjmy udržitelné?*
- *Které náklady církev nejvíce zatěžují?*

Pro podrobné výsledky odkazujeme na samotnou výzkumnou zprávu obsahující přehledové tabulky a mapy. Kromě struktury církevního majetku a jeho ovlivnění restitucemi zde najdeme např. zajímavou mapku dostupnosti (spádovosti) farních center v diecézi, věkové složení účastníků bohoslužeb, přehled výše sbírek na jednoho účastníka, přehled základní demografie diecéze, přehled bohoslužeb ve vikariátech a bohoslužebných míst, mzdové náklady diecéze a příklady hospodaření některých farností. V souhrnné výzkumné zprávě je tato kapitola uzavřena následujícím shrnutím a doporučeními (srov. str. 26 – 27).

Shrnutí

Shrneme-li výše uvedené skutečnosti na jednoduchém hypotetickém příkladu jednoho římskokatolického společenství, pak lze říci, že minimálně ve čtyřech vikariátech se na bohoslužebném místě k bohoslužbám schází pravidelně kolem 20 lidí, z nichž zhruba polovina jsou senioři a více než polovina není výdělečně činných. Zbytek společenství jsou lidé v produktivním věku a několik dětí. Hypoteticky jde tedy o tři až čtyři rodiny, z nichž jedna až dvě v dané situaci aktuálně vychovávají děti. Takové je jádro věřících. Na toto dvacetičlenné jádro však připadá ještě dalších zhruba 80 věřících, kteří se jako římsští katolíci cítí a hlásí se k této víře i ve Sčítání lidu (SIDB, 2011), nicméně nejsou zcela pravidelnými účastníky bohoslužeb – snad navštěvují alespoň vybrané sváteční bohoslužby při významnějších příležitostech vánoc, velikonoce či letnic. Kromě kostela a fary, ve kterých se toto společenství schází, by se farníci ještě měli snažit vypomáhat se správou dalších dvou až tří bohoslužebných míst (mohou to být kaple, ale mohou to být i kostely ve vzdlejších vesnicích). Primárně půjde zřejmě o kostely z již zaniklých, respektive při reformě sloučených původních farností. Tato farnost by se také měla starat o zhruba 100 parcel zemědělských, lesních či jiných pozemků (např. ostatních ploch). V této hypotetické farnosti slouží na 1,5 úvazku farář (případně také jáhen). Na takovou farnost také připadá jeden zaměstnanec na plný úvazek na samotném biskupství, protože počet zaměstnanců biskupství zhruba odpovídá počtu farností.

Takováto farnost je na straně výnosů zhruba ze 14 % podporována garantovaným příspěvkem státu či Solidárním fondem z biskupství, přičemž na straně nákladů částku tomu odpovídající zcela utratí za opravy, údržbu a energie nemovitostí, kterými disponuje. Nicméně je třeba říci, že za tyto nákladové položky utratí nejen celou tuto část příspěvku, ale částku, která odpovídá přibližně jejímu čtyřnásobku. Tento převis nákladů se farnost snaží kompenzovat získáváním nenárokových účelových dotací, a to ve výši zhruba jedné třetiny všech příjmů. Tržbami z vedlejší i hlavní činnosti tato hypotetická farnost již dnes pokrývá částku odpovídající potřebným osobním nákladům (dokonce již i o něco více). Ostatní výnosy a malá část darů (která není součástí účelových sbírek např. na humanitární pomoc – tyto sbírky v podstatě jen protečou rozpočtem na výnosové a obratem na nákladové straně) také sanují deficit na účtech zajišťujících správu nemovitostí.

Doporučení

Na závěr kapitoly jsou pak připojena konkrétní doporučení, která budou relevantní spíše pro II. a především III. etapu naší diecézní synody. Proto je zde jen naznačíme. Jde o povzbuzení zaměřit se na širší škálu dotačních aktivit samosprávných celků, lobovat v radách a zastupitelstvech obcí, zvážít využití majetku k rozvojovým aktivitám, prohlubovat vztahy k poskytovatelům dotačních prostředků ve vzdělávání, sociálních službách a zdravotních službách, využívat dotace na udržitelné hospodaření a budovat kompaktnější územní celky zemědělských i lesních pozemků.

C. Církev a společnost: Vzájemné definice

V této druhé části projektu si výzkumný tým kladl tyto výzkumné otázky (srov. str. 31):

- Jaká má být církev podle současného vedení diecéze? Jak vedení diecéze vnímá společnost, v níž církev působí?
- Jak svou církev a místní společnost vidí faráři a farníci?
- O jaké církvi sní další aktéři blízcí církvi?
- Kam církev situují lidé, kteří nejsou jejími členy, ale přicházejí s ní do styku („společnost v kontaktu“)?

- *Kde tyto vzájemné definice vytvářejí příležitosti pro spolupráci a porozumění, kde podněcují spíše konflikty či upevňují nezájem? Co to znamená v širších souvislostech proměn vztahů církve a společnosti?*

Tato kapitola výzkumné zprávy se opírá o analýzu 118 přepsaných nebo výběrově přepsaných rozhovorů a 14 dalších textů, tvořených většinou poznámkami z pozorování v terénu: 14 kurie (vedení, vedoucí oddělení, zaměstnanci), 44 farnosti (faráři, farní rady, farníci), 22 komunity (vedení i členové sdružení), 14 obce (starostové), 24 společnost v kontaktu s církví (zástupci spolků, zemědělců, lesníků, charit, muzeí, kulturních institucí či místních akčních skupin a podnikatelů). Pro podrobnější pohledy na pojetí církve a společnosti těchto specifických skupin, důležité pro misijní činnost církve, odkazujeme na vlastní výzkumnou zprávu (ke každé z těchto skupin zde najdeme zajímavé souhrnné charakteristiky jejich vlastního pojetí). Zde přinášíme závěr kapitoly a doporučení (srov. str. 42 – 43).

Závěr kapitoly

V závěru zrekapitulujeme poznatky z analýzy podle výzkumných otázek.

- *Podle současného vedení diecéze je adekvátní podobou církve v plzeňské diecézi **církev putující**, která se vymezuje vůči církvi svátostné a církvi údržbářce. Církev putující podle vedení odpovídá tomu, že většinová společnost v plzeňské diecézi církev ani Krista nezná a žije v zajetí svých předsudků. Proto je třeba tyto předsudky systematicky odbourávat pozitivně působící přítomností církve ve společnosti, přičemž víceméně každá příležitost je dobrá – slavnosti i krize, hospodaření, kultura, památky a paměť, vzdělávání, sociální práce, pomoc potřebným atd. Tato koncepce vytváří z aktivních katolíků v diecézi společenství, které má podle slov současného papeže sloužit světu jako polní lazaret.*
- *Tato koncepce se stává žitou – a do jisté míry i vychází ze života – ve farnostech. Často zde nabírá podobu **církve sloužící**, přičemž tato služba je výsledkem reflexe společnosti a sebereflexe pozice církve v ní. Některé farnosti žijí spíše církev svátostnou, což v tradičních oblastech odpovídá společenskému očekávání, zatímco jinde to může vést církev do společenské izolace.*
- *Alternativou k životu církve ve farnostech je **život na komunitních mostech mezi církví a společností**. Viděno z mostu je společnost možná i předsudečná, ale především prahnoucí po duchovním životě, zatímco církev se soustředí na vlastnění své pravdy. Obyvatelé mostů se tak snaží zprostředkovat duchovní doprovázení těm, kdo o něj stojí, přičemž narážejí na dva problémy – jak nemluvit církevním, ale obecně srozumitelným jazykem, a jak neztratit čitelnou křesťanskou identitu.*
- *Necírkevní aktéři přistupovali k **církvi jako k vlastníku** – památek, dominant intravilánu, polí a lesů atd. – a jako ke **správkyni duchovní tradice církve**. Byť někteří měli špatnou zkušenost s komunikací s církví, neopouštějí svá velká očekávání od církve jako hodnotově zorientovaného vlastníka.*

Doporučení

Závěrečná doporučení, opět relevantní spíše pro II. a III. etapu diecézní synody, se pak zaměřují např. na povzbuzení používat synodní metodiku pro reflexi společnosti a sebereflexi role církve uvnitř společnosti, hledat cesty, jak umožnit lidem, pro které je pojetí církve putující náročné, aby se necítili vyloučení, učit se spolupracovat s jinými pomáhajícími organizacemi, neustále hledat kreativní platformy komunikace, využívat zkušenosti komunit zaměřených na dialog se společností, být hodnotově čitelným vlastníkem, který neváhá využít své zdroje pro dobro lidí a přírody, hledat nové způsoby zprostředkování duchovní tradice, zvážit, zda je nutné se stahovat z venkova, kde je občanská společnost často slabá a církev je tam často jediným či jedinečným spojencem obce.

Ve výzkumném projektu je možné získat i další zajímavé postřehy k misijnímu tématu v plzeňské diecézi (např. jak církev vystupuje v médiích, jakými způsoby komunikuje s dnešní společností, aj.).

D. Vnímání restitučního procesu, církevního hospodaření a udržitelnosti

Třetí část projektové zprávy si klade tyto výzkumné otázky (srov. str. 46):

- *Jak se zdejší katolická církev vypořádává se situací, kdy se ekonomicky osamostatňuje a je na ni kladena čím dál větší odpovědnost ohledně potřeby uživit se do budoucna?*
- *Jak je v jejím rámci i v prostředích, která s ní vstupují do kontaktu, popisován účel církevního hospodaření?*
- *Jak se kloubí snaha finančně zajistit provoz církve s rolí, kterou hraje – či by měla hrát – ve společnosti?*
- *Má se církev orientovat na finanční udržitelnost, nebo má sledovat i jiná, sociální či environmentální, kritéria?*
- *V čem je její role specifická?*
- *Měla by se podobat spíše státu, obci nebo soukromému podniku?*
- *Kým se má inspirovat?*

Po podrobném prozkoumání tématu restitucí z nejrůznějších hledisek (širší kontext, diecézní specifika, perspektiva farností, perspektiva biskupství, majetek jako zátěž, majetek jako příležitost, pastorační, sociální a environmentální rozměr majetku, perspektiva širší společnosti) zpráva opět nabízí shrnutí a doporučení (srov. str. 58 – 59).

Shrnutí

I takřka deset let od schvalování restitučního zákona představují restituce, jejich moralita, provedení i důsledky, uvnitř diecéze živé téma. Pohledů existuje celá řada, nicméně převažují ty kritické.

- *Postrestituční ekonomickou situaci vnímají ve farnostech velmi různorodě, stejně jako jsou různorodé jejich výchozí podmínky. Převládá rezistence vůči výraznější vlastní ekonomické aktivitě, jež obvykle vychází z pocitu nekompetence či z pochybností, zda se správa majetku neděje na úkor toho, čemu má církev věnovat energii v první řadě.*
- *Ačkoliv biskupství usiluje o co největší autonomii farností, ne vždy se s tímto přístupem ve farnostech ztotožňují. Někdo by nejraději přenechal správu majetku aparátu kurie, někdo vnímá nedostatek informací, spolupracovníků či podpory, aby se mohl kvalifikovaně rozhodovat a jednat. A někdo má pocit, že požadavky a kontrola ze strany biskupství naopak ve skutečnosti narůstají.*
- *Existují ovšem také četné hlasy, které se ke správě majetku stavějí vstřícně. Spatřují v něm příležitost, jak šířit Boží slovo, a přemýšlejí o udržitelnosti hospodaření v sociálních či environmentálních souvislostech.*
- *Obecně lze vnímat, že se ve farnostech neobávají budoucí ekonomické situace tolik jako ve vyšších patrech církevní hierarchie a uvažují o majetku v širších než finančních souvislostech. Příčiny této situace mohou být různé, roli může hrát vnímavost farností k místnímu kontextu a k poptávce ze strany farníků i nefarníků.*
- *Nedostatek informací je téma nejen ve farnostech, ale také pro sekulární společnost, která s církví přichází do kontaktu. Logika ekonomického fungování církve a jejích záměrů ohledně nakládání s majetkem bývá jen rámcová a zatížena různými omyly a nepochopením. Současně řada mimocírkevních aktérů pojmenovává zájmy, jež mají s církví společné, a ve spolupráci s církví spatřují potenciál.*
- *Z farností i od mimocírkevních subjektů je cítit dobrá vůle hledat cesty ke správě majetku, které by byly ku prospěchu místním lidem i přírodě. Je otázkou, jak tyto různé perspektivy a zkušenosti začlenit do diecézního provozu – byla by každopádně škoda, kdyby potenciál, který v nich spočívá, zůstal nevyužit.*
- *Za průřezové téma lze považovat poptávku po větší participaci, lepším informování a vzájemném dialogu, a to jak na úrovni farností, tak na úrovni jejich vztahu s biskupstvím. Totéž v zásadě platí také na úrovni vztahů navenek.*

Doporučení

Podrobná doporučení ze závěru této kapitoly výzkumné zprávy, opět využitelná spíše ve II. a III. etapě diecézní synody, lze shrnout takto: posílit komunikaci uvnitř církve, pozorněji naslouchat hlasům z farností

a systémově tento dialog podpořit; poskytnout podporu farnostem pro jejich lokální, sociální či environmentální ekonomické i teologické reflexe ve spojení se správou majetku; spolupracovat s odbornými partnery v oblasti environmentálně citlivého hospodaření; přehodnotit komunikaci navenek směrem k větší srozumitelnosti a transparentnosti v oblasti hospodaření a správy majetku.

E. Církev jako správkyně veřejného prostoru

Ve čtvrté části zprávy, která se zaměřuje na správu veřejného prostoru, a to především z hlediska péče o nevyužívané sakrální stavby v diecézi, si projektový tým kladl tyto výzkumné otázky (srov. str. 64):

- *Co spadá do církevního veřejného prostoru, co všechno farnosti spravují?*
- *Jaké jsou problematické momenty správy?*
- *Jak správu veřejného prostoru ovlivňují restituční?*
- *Kdo se na správě církevního veřejného prostoru podílí a jaké příležitosti tato spolupráce přináší?*
- *Jakými jinými, než ekonomickými kritérii může být církev při správě veřejného prostoru vedena?*
- *Co se děje se sakrálními místy, kde není silná věřící komunita?*
- *Co ustavuje sakralitu místa pro ty, kteří se ujali správy sakrálních míst a nejsou nutně součástí církevních struktur?*

Výzkumný tým došel k závěru, že veřejný prostor se v plzeňské diecézi týká zejména správy kostelů, kaplí, farních a klášterních zahrad a far. A v terénu kolem tohoto tématu slyšel např. tyto otázky: Měly by se tyto prostory zpřístupnit široké veřejnosti a proč? S kým a jak spolupracovat na správě? Jaké hodnoty by měl otevřený sakrální prostor nést? Jaký důraz je kladen na jeho pastorační a preevangelizační potenciál? Tyto otázky se podle autorů studie nejnaléhavěji týkají správy kostelů, která se z pohledu církve jeví jako dlouhodobě finančně neudržitelná. Strategií biskupství je se kostelů postupně zbavovat, ovšem ne vždy je snadné najít nového vlastníka, a farnosti tak musí pěstovat platformy spolupráce s veřejností, bez jejíž pomoci se správa sakrálních staveb neobejde.

Po podrobné analýze různých perspektiv (biskupství, farnosti, obce, spolky) včetně vnímání šancí i problémových momentů (často zazníval vzkaz: církev se nezajímá, musíme se toho tedy ujmout my), zpráva opět přináší shrnutí a doporučení (srov. str. 73).

Shrnutí

- **Biskupství** rozumí potenciálu správy sakrálních míst naplňovat církevní poslání, finanční neudržitelnost ho však nutí uvažovat v číslech, kostelů se zbavovat a činnost centralizovat v tzv. živých farnostech. Kostely by v ideálním případě převádělo na obce. Otázkou ovšem je, co dělat, když tendence obcí přebírat kostely do svého vlastnictví v posledních letech klesá.
- **Faráři** či administrátoři farností často nechtějí anebo vůbec nemají kapacitu se správě kostelů na misijním území věnovat. Nicméně na některých místech tuší důležité průsečíky spolupráce s okolní společností a ve správě sakrálních staveb vidí pastorační a preevangelizační potenciál. Tyto úvahy mohou být doprovázeny praktickým řešením – i na misijním území, kde si obce kostely z rozličných důvodů neberou do svého vlastnictví, může spolupráce s obcemi fungovat dobře v případě, že je farnost otevřena komunikaci a sakrální stavby propůjčuje obecním akcím.
- **Obce** si uvědomují, že by mohly být ideálním vlastníkem sakrálních staveb, zejména co se týká žádání o dotace a skládání spoluúčástí, nicméně kostel je pro ně často velkým finančním závazkem, který si nemohou vzít na bedra či obhájit před svými voliči. Správě kostelů se ale přesto věnují a vkládají do ní různé motivace, jejichž identifikace může farnostem a biskupství pomoci při další spolupráci. Jde zejména o pocit společného kulturního dědictví, společenské zodpovědnosti a potenciál sakrálních míst překračovat hranice soukromého, tj. vytvářet obecní život.
- **Spolky** se při správě potýkají s dosti podobnými problémy jako farnosti nebo obce, nejozřejavější otázkou ovšem zůstává, jak v sakrální stavbě udržet život i poté, co je opravena a zajištěna. Tato otázka se váže na hlubší úvahy o tom, co ustavuje nebo v čem by měla spočívat posvátnost místa. Kolem správy sakrálních staveb se na mnoha místech aktivizují jedinci z řad občanské společnosti.

Tato spolková činnost bývá vedena jinými než sekulárními motivacemi a vytváří na misijním území nové formy duchovna, které do venkova a opuštěných sakrálních staveb vlévají nový život a poskytují platformy pro setkávání věřících a nevěřících a vzájemné působení církve a společnosti. Často tak supluje roli, kterou by chtělo zastávat biskupství, tzn. schopnost církve být přirozeně přítomna ve společnosti.

Doporučení

Závěrečná doporučení, která opět budou relevantní pro II. a III. etapu diecézní synody, se týkají např. přijetí reality, že některé obce kostely do vlastnictví přebírat nebudou, ale jsou ochotné s na spolupráci při péči o ně podílet; uvědomění si, že veřejnost má často dojem, že církvi na opuštěných kostelech nezáleží, a aktivního rozvíjení komunikace v této oblasti; lepšího přehledu o tom, kde a jak se o sakrální stavby v diecézi starají různé spolky a sdružení a jaký se kolem toho rozvíjí život; hledání způsobů podpory takového komunitního života; organizace setkání s výměnnou zkušeností ohledně správy takovýchto sakrálních míst; trvalého dialogu se zástupci biskupství a těchto pečujících spolků.

Praktický výstup

Jedním z praktických výstupů těchto doporučení byl workshop Loci Sacri („Posvátná místa“) na biskupství (14. 10. 2020) na téma péče o kostely ve správě obcí a spolků (audiozáznam viz [Loci Sacri](#)). Semináře se z diecéze kromě zástupců biskupství zúčastnili zástupci obcí Lestkov a Všekary, spolků Domaslav, Pod Střechou a Michalovy Hory a jako hosté spolek Přátel Podlipnických kostelů. V návaznosti na tento [workshop](#) vznikl audiovizuální dokument s příběhy pěti sakrálních míst, která hledají nový smysl. Na adrese loci-sacri.format.com najdete prezentace několika konkrétních aktivit vedoucích k záchraně kostelů v Lestkově, Otíně, Domaslavi, Všekarech a Krasíkově a s těmito procesy spojených zkušeností spolupráce různých subjektů s místními farnostmi či biskupstvím.

F. Církev a restituce ve vybraných médiích

V další části projektu si výzkumný tým kladl následující otázky (srov. str. 77):

- *Jak se proměňuje mediální obraz katolické církve ve spojitosti s restitucemi?*
- *Je o restitucích častěji referováno v obecné rovině nebo se objevují spíše zprávy popisující konkrétní lokální „restituční“ aktivity církve?*
- *Jací aktéři, jaká témata a jaké typy argumentací se v souvislosti s restitucemi v médiích objevují?*
- *Jak se ve zprostředkování tématu církevních restitucí liší jednotlivá zkoumaná média?*
- *Co si ze zjištěného odnést pro další referování o činnosti církevních aktérů plzeňské diecéze v médiích?*
- *Jaké komunikační strategie mohou vhodně reflektovat zájem médií a veřejnosti o dění v církvi, resp. v plzeňské diecézi?*
- *Jaká témata volit a jakým způsobem o nich psát/komunikovat se zástupci médií?*

Tato kapitola souhrnné zprávy prezentuje výsledky analýzy mediálního referování o církevních restitucích a s nimi spojeném obrazu katolické církve ve vybraných tištěných celostátních a regionálních denících (Blesk, MF Dnes, Deník) z let 2012 až 2013 a 2018 až 2019. Věnuje se také způsobu zobrazování plzeňské diecéze v souvislosti s restitucemi na několika internetových platformách (Christnet z let 2003 až 2021 a Twitter biskupa Tomáše a plzeňské diecéze z let 2018 až 2020). Po podrobné prezentaci mediálních témat z jednotlivých klíčových let analýza nabízí závěrečná shrnutí a doporučení (srov. str. 89 – 90).

Shrnutí

*V obecné rovině všechny zkoumané deníky staví na **antikomunistické** rétorice. Analogicky restituce rámuje jako výraz spravedlnosti a církev jako potenciálně lepšího hospodáře nežli stát. Jednu z názorových koalic kritiků restitucí (patrnou např. v MF Dnes 2012 a 2013) vytvářejí obavy okolo správy restituovaného majetku. Kritici chápou restituce jako upřednostňující církve vůči jiným restituentům, zejména zemědělcům a drobným podnikatelům. Obávají se, že církev nezvládne nabytý majetek efektivně spravovat...*

V letech 2012 a 2013 jsou tedy hlavními aktéry restitučních zpráv obce. V letech 2018 a 2019 se výrazným lokálním aktérem mediálních příběhů stává církev. **Nevystupuje však jako lokální partner, ale spíše jako lokální solitér** – nabízející pracovní místa nebo různý typ služeb –, méně patrná je její aktivní partnerská role ve spolupráci s místními spolky a dalšími lokálními subjekty.

Agenda zkoumaných internetových vnitrocírkevních médií byla velmi podobná jako u tištěných necírkevních médií – zaměřovala se na obtíže s financováním církví a na spolupráci s obcemi, nabízela ale detailnější, insidersky orientované informace. Články byly **informativní, často stroze výčtové, nenabízely hlubší příběhové linky**.

- Restituční téma v médiích stále rezonuje.
- Objevují se obavy, že pro církev bude hospodaření s objemným majetkem administrativně natolik náročné, že hrozí i jeho zneužití třetími stranami (například při přeprodě, pronájmech apod.).
- Obce se ocitají v nejistotě, jak bude vypadat další spolupráce s církvemi v jejich lokalitě.
- Opakovaně se objevuje kritika nedostatečně otevřené komunikace církve vůči veřejnosti.

Doporučení

Mediální prezentace církve by se měla zaměřit na následující oblasti:

- Ukázat, jakou činnost církví pomohly restituce facilitovat. Jaké konkrétní aktivity byly díky restitucím zprostředkovány, rozšířeny, zachovány či obnoveny?
- Vtahujícím, atraktivním způsobem popisovat aktivity vázané na finanční náhrady nebo navrácení restituovaných objektů a pozemků, které jsou provozovány ve spolupráci s různými lokálními aktéry (obcí, občanskými sdruženími, dobrovolníky, spolky).
- Zprostředkovat konkrétní „osudy“ církevních nemovitostí a osobních příběhů lidí, kteří se podílejí na péči o ně.
- Klást důraz na mnohost perspektiv, které církev v médiích zastupují (mluvčí, řadoví farníci, spolupracující dobrovolníci...).

V závěrečném komentáři toto autoři studie dále konkretizují (výběr podnětů z delší úvahy):

- Stěžejním tématem další mediální komunikace by se měl stát důraz na lokální spolupráci.
- Pomoci mohou příklady popisující náročnost konkrétních oprav, detailně ilustrované fotografiemi a detailními rozhovory s dobrovolníky, kteří s církví spolupracují.
- V případě péče o rozsáhlý a často zchátralý majetek je třeba konkrétně a srozumitelně vysvětlovat, co správa budov obnáší.
- Stejně tak je dobré vysvětlovat, co se děje s výtěžky z investic, tedy vysvětlit, že výnosy nejsou účelem samy o sobě, ale slouží jako prostředek k duchovní/sociální/kulturní činnosti.
- Při komunikování restitučních témat je možné využít personalizaci – převyprávět „velký restituční příběh“, resp. jakékoli jeho aktuální důsledky, optikou osobního příběhu konkrétního aktéra.
- Obecně přijímanou rétoriku o restitucích jako aktu spravedlnosti (na veřejnosti nepopulární) je možné narušit snahou o přesměrování agendy – nabízí se představování příkladů dobré praxe, které ukazují různé formy spolupráce s obcemi nebo místními organizacemi.
- Je třeba promýšlet, jak se církev může stát prostřednictvím médií otevřenější a čitelnější.
- Otázky, které je možné si v této souvislosti na základě výsledků analýzy klást, jsou následující: Má a chce církev vystupovat jako homogenní aktér? Jak by na čtenáře působila případná názorová diverzita? Jaké dopady by mělo, kdyby vedle církevních mluvčích více prostoru v médiích zaujímali řadoví farníci? Je možné nabídnout společnosti plastičtější obraz jak z hlediska šíře činnosti církve, tak z hlediska různých hierarchických pozic v jejím rámci? Lze bezprostředně přibližovat běžnou, rutinní činnost farníků – včetně laiků, kteří se podílejí na správě majetku?

Jako příloha je připojena prezentace a reflexe mediální komunikace kolem „kauzy Trmice“ zahrnující emoce a bohatost perspektiv jako „příklad dobré praxe“ (srov. str. 93 – 95).

G. Krajina a restituace církevního majetku: Stav a strategie péče

Tato část výzkumného projektu je souhrnem převážně přírodovědných a ekologických poznatků, shrnujících nejpodstatnější rysy zrestituované církevní krajiny plzeňské diecéze. Jedná se o více než 6 tisíc drobných pozemků, pokrývajících téměř 6 tisíc hektarů krajiny. Pro podrobnější analýzu byly vybrány typické úseky krajiny tak, aby zahrnovaly většinu zastoupených typů i maximum kontextů, v nichž se vyskytují.

Výzkumné otázky pro tuto kapitolu byly formulovány takto (str. 99):

- *Co vlastně církev zrestituovala – jaká je krajinná hodnota, struktura a kontext pozemků?*
- *Jaká je úroveň současné péče o tyto pozemky?*
- *Jakou zvolit strategii péče?*
- *Jsou s pozemky spojeny nějaké výrazné problémy, jež je potřeba okamžitě řešit?*
- *Je v nově nabyté církevní krajině skryt potenciál, jež případně časem chátrá?*
- *Jak se na stavu církevních pozemků projevilo posledních 60 let*

Po podrobné analýze současného stavu pozemků a návrhu strategie péče o pozemky jsou prezentovány tři případové studie (bývalý poutní areál sv. Anny u Chebu a vize jeho transformace na „tichou zahradu“; dva příklady „využití nevyužitelného“ v příhraničních oblastech; a 13 příkladů dobré praxe týkající se hřbitovů, brownfields, zemědělské půdy, intravilánu, travních sadů, reliktních staveb, řízené sukcese, solitérních stromů a přirozené dynamiky). Pro jejich prezentaci viz také [Plzeňská diecéze v mapách \(arcgis.com\)](https://arcgis.com). Následuje obvyklé shrnutí a doporučení (srov. str. 121).

Shrnutí

- *Pozemky plzeňské diecéze jsou příliš fragmentované a obtížně využitelné.*
- *Obsahují velmi pestrou škálu krajinných i kulturních hodnot.*
- *Většina volné krajiny je pronajímána cizím subjektům, jejichž hospodaření je obtížné usměrňovat.*
- *Některé pozemky jsou zdrojem negativních procesů, například biologických invazí.*
- *Kulturní vrstva pozemků obsahuje fragmenty komponovaných krajin a cenné solitérní dřeviny.*

Doporučení

- *Vytvoření „zeleného oddělení“ v rámci biskupství.*
- *Fyzické zmapování všech pozemků, případně, pokud jsou již vymapovány, jejich klasifikace dle převažujících krajinných hodnot.*
- *Postupné scelení pozemků, ideálně v rámci komplexních pozemkových úprav.*
- *Finálně tvorba krajinného plánu, jež by veškerému budoucímu hospodaření v krajině poskytla rámec.*
- *Inspiraci lze v této zprávě čerpat i z případových studií a závěrečných ukázek dobré praxe.*

Udržitelné hospodaření s půdou v plzeňské diecézi

V pátek 7. října byl jako součást tohoto výzkumného projektu na plzeňském biskupství zorganizován kulatý stůl, na němž účastníci společně hledali cesty, jak uvádět do praxe záměr diecéze udržitelně hospodařit se svojí půdou:

- [Kulatý stůl o udržitelném hospodaření s půdou | MUNI FSS](#)

Zúčastnili se jej zástupci biskupství, farností, obcí, kraje, občanských organizací, státních institucí a lidé zabývající se zemědělstvím a ochranou přírody.

Z akce, která byla živě streamována, byl pořízen záznam, který je dostupný zde:

- [Kulatý stůl: Udržitelné hospodaření na zemědělské půdě v plzeňské diecézi \(youtube.com\)](#)

H. Podkladová zpráva pro koncepci církevního školství

Zprávu o části výzkumného projektu věnovanému církevní identitě církevního školství v plzeňské diecézi, která není součástí Souhrnné výzkumné zprávy, ale byla vydána samostatně, lze najít k prostudování zde:

- [Výsledky výzkumu církevního školství v plzeňské diecézi | MUNI FSS](#)

Její závěry prezentujeme v DODATKU Přílohy 2, v části 2. Církevní školství (ke stažení [ZDE](#)).

III. DIECÉZNÍ FÁZE SYNODY O SYNODALITĚ

Ještě v závěru projektu, jehož výsledky jsme představili v předchozím oddíle, papež František nečekaně na podzim 2021 vyhlásil celosvětovou „Synodu o synodalitě“ (www.synod.va, srov. [Synoda o synodalitě](#)), do které se v její první diecézní fázi zapojilo množství synodních skupinek ve 49 farnostech a 17 dalších nadfarních synodních skupin.

Za účelem navázání na jejich práci a za účelem získání konkrétních podnětů k popisu současné situace v diecézi ve třech oblastech naší diecézní synody jsme požádali Martinu Podlipnou o opětovnou analýzu těchto zápisů. Zdrojem pro tuto analýzu byly zápisy zveřejněné [ZDE](#). Těchto zápisů bylo celkem 220 z období od listopadu 2021 do března 2022. Zápisy byly dvakrát přečteny ve světle diecézních synodních témat rozdělených do jednotlivých etap. Při prvním čtení jednotlivých zápisů bylo cílem získat celkový přehled o obsahu dokumentů a oblastech, které by potenciálně mohly souviset s otázkami (tématy) diecézní synody – tj. MISIE, USPOŘÁDÁNÍ a HOSPODAŘENÍ.

Pro druhé čtení jednotlivých zápisů ze synodních skupinek byl pro zaznamenávání podnětů k tématům diecézní synody nastaven následující klíč:

Otázka A: MISIE: Jakými konkrétními způsoby chceme v příštích 10 letech napomáhat tomu, aby se lidé v naší diecézi setkali s Kristem?

Etapu 1. Kde jsme? Příklady dobré praxe, co se daří, kde se lidé setkávají s Kristem.

Etapu 2. Kam máme jít? Náměty, podněty (priority, důležitost).

Etapu 3. Kudy půjdeme? Náměty, podněty (priority, důležitost).

Otázka B: USPOŘÁDÁNÍ: Jak v příštích 10 letech v naší diecézi uspořádáme rozmístění omezeného počtu kněží a ostatních pastoračních pracovníků, aby mohli zdravě žít a sloužit a věřící naplno prožívat svou víru?

Etapu 1. Kde jsme? Příklady dobré praxe, co se daří, kde se lidé setkávají s Kristem.

Etapu 2. Kam máme jít? Náměty, podněty (priority, důležitost).

Etapu 3. Kudy půjdeme? Náměty, podněty (priority, důležitost).

Otázka C: HOSPODAŘENÍ: Jak v příštích 10 letech hmotně zajistíme život a službu naší diecéze s omezenými prostředky, které budeme mít k dispozici?

Etapu 1. Kde jsme? Příklady dobré praxe, co se daří, kde se lidé setkávají s Kristem.

Etapu 2. Kam máme jít? Náměty, podněty (priority, důležitost).

Etapu 3. Kudy půjdeme? Náměty, podněty (priority, důležitost).

Jednotlivé podněty ze zápisů byly zaznamenány do tabulky, která je k dispozici [ZDE](#).

Po zaznamenání podnětů z jednotlivých zápisů bylo snahou seskupit jednotlivé podněty do souvisejících oblastí – výstupem seskupení podnětů pro I. etapu diecézní synody je tento dokument. U jednotlivých podnětů jsou v závorce uvedeny farnosti/skupiny, v jejichž zápisu se daný podnět objevil.

A. Otázka MISIE

Podněty k této otázce pro první etapu diecézní synody jsou seskupeny do 5 oblastí: obecné jednání; obecné akce, vztahy ve farnosti; konkrétní akce; společenství, kněží; mše svatá, liturgie.

Obecné jednání

- otevřené dveře na faru (ŘKF Litice)
- nově příchozím lidem nechat prostor na rozkoukání, po delší době nebýt lhostejný k lidem, kteří se zajímají o to, být součástí katolické církve (Stará Role)
- naslouchat člověku v obtížné situaci, rozsevat dobré impulzy (úsměvy, povzbuzení, odvahu), přijmout druhého, nesoudit; pozvat na farní kávu; upřímnost života, poctivost práce; svědectví životem (Plzeň Bory)

- setkávání se s křesťany z jiných denominací ve vzájemné úctě k odlišnostem učení i praxe (ŘKF Holýšov)
- občasná společná shromáždění všech církví v Teplé; někteří z nás se dovedou přiblížit lidem sociálně vyloučeným a prakticky jim pomoci (Teplá)
- zkušenosti s tvůrčí partnerskou spoluprací v rámci různých nefarních či nediecézních aktivit či uskupení (komunita Noe, síťovací setkání, platforma pro duchovní doprovázení, farní charita, mobilní hospic, sdružení banátských Čechů, komunitní plánování, MASka, vězeňská pastorece apod.) (Kněží Jáhni)
- důležitost všech věkových generací, mladí - budoucnost, jsou velmi provázaní se seniory, kteří se za tyto mladé lidi modlí (Dýšina)
- naši katechumeni, kteří mají velkou potřebu mluvit s druhými lidmi o Bohu a víře (Kralovice)
- umíme s lidmi putovat, neumíme hovořit s lidmi o víře; korektní vztahy mimo bohoslužbu – třeba opravy sakrálních památek (Jesenice)
- spolek svatého Prokopa (péče o kostel, financování oprav); spolupráce se školou (Blovice)

Obecné akce, vztahy ve farnosti

- vymýšlíme výlety a pak na ně chodíme i s panem farářem, chodí nás dost; společné výlety, tenis, kolo, grilování – společně trávený čas sbližuje; (ŘKF Litice)
- farní nástěnka; mladí lektoři; příspěvky do obecního zpravodaje o aktivitách ve farnosti; farní hřiště pro děti a mládež; varhanní koncerty, chrámový sboreček (Tachov)
- společné aktivity napříč různými skupinami ve farnosti (čundr, voda, pěší pouť) (Plzeň U katedrály sv. Bartoloměje)
- putovní adventní svíce " - příležitost oslovit i nevěřící, i ty, co do kostela nechodí - zkušenost z vesnic: vlastně se předávala od domu k dalšímu domu, nikdo neodmítl (Štichovice)
- farní káva po mši sv. (v jiné farnosti) (Bory)
- různá setkání: chvály, farní dny, výlety, farní poutě, dětské mše, navštěvování, pracovní brigády (společenství, aby mohlo navenek působit, musí spolu něco prožívat) (Plasy)
- společná práce ve farnosti - brigády; adventní putování svíčky po celé obci i mezi nevěřícími; myslíme na sebe, zavoláme si, sdílíme dobré knihy, oslavencům po mši svaté zpíváme a popřejeme (Dolní Bělá)
- vděčnost za místa duchovního osvěžení a jednoty v rozmanitosti (Fortna, Na dřeň, komunita Noe...) (Cheb)
- setkání na faře, skautské společenství, výuka náboženství pro děti, večery chval (Manětín)
- „spojovací akce“ – příklady: biřmování, společná oslava na zahradě u kláštera, loučení s odcházejícím knězem, oslava kněžského svěcení (Domažlice)
- když se vyhlásí nějaká konkrétní akce v rámci kostela, vždy se najdou ochotné ruce k pomoci; vzpomínáme na farní pouti, díky nimž jsme navštívili mnoho poutních míst u nás i v blízkém pohraničí (neuvedeno)
- velice důležitá jsou různá farní setkání – duchovní obnovy, přednášky, farní kafe – posezení, společné oslavy poutí.... tam je prostor pro vzájemné poznávání se; biblické hodiny ve spolupráci s Českobratrskou církví evangelickou z Chrástu (Dýšina)
- existují jednotlivé hovory o víře mimo bohoslužbu i některá společná neliturgická setkání – slavení (Jesenice)
- pro větší sounáležitost ve farnosti pomáhá pravidelné nedělní setkání u kafe po mši sv., společné výlety (i pěší poutě), zájezdy (Nýrsko)

Konkrétní akce

- Živý Betlém (Litice)
- „Domy modlitby“ – osvědčený prostředek k evangelizaci (pozvání i lidí, kteří Boha neznají, během společného sdílení našich zkušeností s Pánem, modlitbou a Božím slovem, mají dotyční možnost se s Ježíšem setkat a sdílet svůj život); služba přímluvné modlitby; setkání "Ježíš uzdravuje"; „Pohádkové náměstí“, „Pohádkový les“ a jiná divadelní představení, „Tábor pro děti“, „Tvořivé dílničky“, „Rozsvícení vánočního stromu“, programy při poutích, ochutnávky vín, kde je možnost se seznámit s křesťanským prostředím, Noc kostelů, Svíce pro naše zemřelé (Litice; totéž Koinonia)
- Modlitby matek, Noc kostelů, návštěva MŠ v kostele na Tři krále, Živý betlém, Tříkrálová sbírka; swap (Zbiroh)
- Úlet (Štichovice)
- Modlitby matek, Tříkrálová sbírka, Betlémské světlo, Zpívání koled, Noc kostelů, koncerty v kostele (Plzeň Severní předměstí)
- Tříkrálová sbírka (Dolní Bělá)
- Noc kostelů nebo Farní dovolená umožňují svou vstřícnou atmosférou přátelský dialog (Cheb)
- Lívancová pouť v Manětíně – po ní pohoštění na plovárně – pěkné, promíchání věřících s normálními lidmi; Tříkrálová sbírka (Manětín 2x)
- skupinky Modliteb matek, pravidelná modlitební setkávání, nyní nově otevřená pravidelná týdenní setkávání synodální skupinky na faře, pro veřejnost otevřené kulturní akce jako je hudební festival Farní zahrada, Noc kostelů, koncerty v kostele (Sokolov)
- Betlémské světlo, koncerty v kostelních prostorách, Tříkrálová sbírka (Konstantinovy Lázně)
- vánoční koncerty, které pořádá zdejší Základní škola v Bečově, tradičně na Štědrý večer v kostele a úspěšná tříkrálová sbírka (Bečov)
- lidé vnímají pozitivně charitativní projekty, službu Hospice, Tříkrálovou sbírku apod. a jsou oslovo-
váni jinou formou než formou liturgickou (Cheb - Žandov)

Společenství, kněží

- velká vděčnost za Koinonii Jan Křtitel (ŘKF Litice)
- Obláti - živé společenství v kostele (Štichovice)
- velký dík za Obláty (vedou ke společenství, ke sdílení, radosti, vážení si sebe, díky nim jsou pořá-
dány Farní dny v celém obrovském obvodu - 1 mše svatá pro celý obvod; Úlet; setkávání i mimo
kostel, spontánnost v kostele, osobní přímluvy) (Štichovice)
- vděčnost za živou farnost, za kněze; ve farnosti přítomni akolyté, ministranti, schola, úklid kostela;
možnost volby, kterou nabízí město (Plzeň Bory)
- kněz živým příkladem radosti z Boha, ovlivňuje, povzbuzuje (Plzeň Bory)
- zapojení do chodu farnosti – lektoři (včetně žen) (Plzeň Bory)
- vděčnost za službu Oblátů v našich farnostech, za to, jak propojují naše farnosti; za důraz na milo-
srdenství, radost, lásku, vzájemné vztahy; důležitost úlohy kněze/kněží ve vedení farnosti, moc na
nich záleží, aby se lidé v církvi cítili dobře (Dolní Bělá)
- farnost ako OTVORENÁ NÁRUČ vo svojej pestrosti, ktorú tvoria ľudia s rôznymi osobnostnými
črtami (každý prispieva svojim darom); iniciatíva farára ku ktorej sa farnosť pripája: víťanie
rôznych skupín ľudí z hľadiska náboženstva, národnosti, rasy, sexuálnej orientácie či sociálnych
vrstiev; otvorenosť farnosti k dialógu na tému ekológie; iniciatíva farára ku ktorej sa farnosť
pripája: víťanie rôznych skupín ľudí z hľadiska náboženstva, národnosti, rasy, sexuálnej orientácie
či sociálnych vrstiev; otvorenosť farnosti k dialógu na tému ekológie (Cheb)
- velice si vážíme pospolitosti v naší farnosti, dobrá dlouhodobá služba farního taxi (Cheb)

- velký dík za obláty; radost, že jsme součástí oblátské farnosti, kde cítíme přijetí; Obláti jako dar – vděčnost za podporu kněží – podporují nás laiky v aktivitách a dávají nám prostor, obláti jsou sympatičtí i nevěřícím (Manětín)
- vzorem v naslouchání jsou nám naši kněží-obláti, umí pracovat i s lidmi na okraji společnosti, sociálně vyloučenými, vzorem i jáhen Ladislav Lego – připraven vyslechnout každého člověka a vcítit se do jeho bolesti (Manětín)
- formace laiků - obláti vedou a vybízí ochotné laiky k absolvování kurzů pro akolyty, lektory a donašečky eucharistie; společné slavení umocněno, když jsme zapojeni aktivně, např. při mši svaté pro rodiny s dětmi – tanec (Manětín)
- společenství věřících pokračuje i po mši, následuje možnost sdílet se včetně společného oběda (pokud to situace neumožňuje, postačí posezení u čaje, kávy s občerstvením); úžasnou službou je svoz bratří a sester, zejména starších a ze vzdálenějších lokalit, kteří nemají vlastní dopravní prostředky, aby se dostali na společné slavení bohoslužby (Koinonia)

Mše svatá, liturgie

- líbí se mi, že zahajujeme mši sv. chválami, pomáhá mi to lépe vstoupit do dalších částí liturgie, naslouchání i eucharistie (ŘKF Dobřany)
- společná přímluvná modlitba, společné přímluvy v kostele (farníci vlastními slovy) (Plzeň Severní předměstí)
- výborné, srozumitelné oblátské dětské mše; dětské mše – jednoduché kázání, radostnější atmosféra (Plasy)
- vítací služba v kostele před začátkem bohoslužby; osobní vítání při příchodu do kostela na nedělní mši (Cheb)
- mše kolem stolu, mše pro rodiny s dětmi (Manětín)
- společné slavení umocněno, když jsme zapojeni aktivně, např. při mši svaté pro rodiny s dětmi – tanec (Manětín)
- máme krásnou hudbu, na mši jsou vítané i děti, které mohou zdánlivě rušit, můžeme pro ně zajistit oddělený program i zapojení do obřadu (Koinonia)

B. Otázka USPOŘÁDÁNÍ

K popisu současné situace v druhé synodní oblasti se vyjadřovalo velmi málo synodních skupinek (mnohem více bude odtud podnětů pro II. či III. etapu). Některé se přesto o tomto tématu zmínily:

- máme dobré kněze (Plzeň Severní předměstí)
- funguje pastorační rada a rozhodování neleží jen na kněžích; obláti jako dar (Plasy)
- máme dostatek volnosti, můžeme si vzájemně naslouchat na mnoha společných aktivitách (Plasy)
- ve farnosti má každý možnost se vyjádřit, ničí názory nejsou odmítány, potlačovány nebo znevažovány (Plasy)
- vikariátky jako dobrý prostor, kde se podělíme o zkušenosti z pastore a vzájemně se inspirujeme; zkušenost z praxe na kaplanském kurzu – skupinky po čtyřech, každý je někam vyslán, poté ve skupině prezentuje zprávu o své praxi, ostatní to komentují (konstruktivní zpětná vazba) – je to někdy náročné naslouchat jiným pohledům na věc, ale je to dobrá a přínosná inspirace i pro nás, třeba pro vikariátky (Vikariátní setkání Cheb Sokolov)

C. Otázka HOSPODAŘENÍ

Podněty k této otázce pro první etapu diecézní synody nebyly v zápisech ze světové synody nalezeny. Více se jich v zápisech najde opět pro II. a III. etapu synody.

IV. GUTE NACHRICHT GUT VERMITTELN

Další podněty, které zde v této historické sondě do synodálních a participativních procesů v diecézi představíme, pocházejí ze závěrečné evaluační zprávy na šíření evangelia a prohloubení vzdělávání v diecézi zaměřeného projektu financovaného nadací Renovabis „[Gute Nachricht gut vermitteln](#)“ (Dobře zprostředkovávat dobrou zprávu), který byl završen a vyhodnocen před rokem, v roce 2023.

Evaluační projektu se zúčastnilo 193 osob (170 dotazníků a 23 rozhovorů), cílovou skupinou byli kněží, pastorační pracovníci a pomocníci ve farnostech a zaměstnanci biskupství. Ze závěrů k reflexi pro naši diecézní synodu především v oblasti vzdělávání nabízíme několik podnětů z této evaluační zprávy, které s týkají jak popisu současné situace, tak úvah o prostředcích, jak ji změnit (důležitých pro další etapy).

Závěry evaluace projektu lze shrnout takto:

1. **Setkávání a dialog:** Pro většinu největším přínosem vzdělávání je vytvoření prostoru a možnosti pro pravidelné společné setkávání a dialog. Přínosné je zprostředkování nových nápadů, motivací a energií, jak posílit/budovat společenství (výměna zkušeností).
2. **Kvantita a povinnost:** Někteří jsou unaveni z přílišného množství projektů a úkolů. Nátlaky a povinnosti nepřinášejí užitek. Chybí mapování potřeb, plánování priorit, možnost volby tématu, času a místa pro vlastní formaci. Chybí vhodná motivace a dobrovolnost. Klíčovou roli zastávají organizátoři = biskupství a kvalita lektorů.
3. **Návaznost na potřeby:** Lidé se cítí znechuceni, když na školení nedostanou žádné konkrétní a praktické informace/nástroje, které mohou využít ve své každodenní službě. Doposud se nevychází z potřeb jednotlivců v „reálném životě“.
4. **Časové možnosti:** Doposud se nevychází z časových preferencí účastníků (pro kněze se část vzdělávání koná ve dnech, kdy mají volno). Chybí včasná informovanost, dobrovolnost a dostatečný čas pro přihlášení. Vzdělávání kněží brání i přepracovanost, nedostatek času. Kněz nemůže organizovat a propagovat akce sám, potřeba týmové a finanční podpory.
5. **Koncepce vzdělávání:** Chybí systematická a transparentní koncepce vzdělávání, transparentní rozpočet, komunikace, co lze vybírat a možnost aktivního plánování. Účastníkům není jasný význam, účel a dopad takového vzdělávání. Chybí sběr zpětné vazby a podnětů.
6. **Pastorační supervize:** Někteří pastorační pracovníci zažili a ocenili pozitivní dopad supervize, kněží jsou nejspíše ovlivněni negativní zkušeností z minulosti, kdy rozhovory měly spíše neformální charakter bez jasného cíle.
7. **Otevřenost církve:** Někteří mohou mít pocit, že církev není příliš otevřená mladým lidem, lidem z jiných církví a nekřesťanům, různým skupinám a ženám, přestože napříč farnostmi plzeňské diecéze existuje mnoho příkladů dobré praxe v pořádání setkání otevřených i pro nekřesťany, například Svíce pro naše zemřelé, setkání zaměřená na kontemplaci, setkání/diskuze na zajímavá aktuální témata a témata, která lidi sbližují. Nedostatečná je propagace a přívětivé užívání současných komunikačních kanálů.
8. **Propagace a informovanost:** Důvodem se zdá být nedostatečná organizace a propagace takovýchto setkání. Nedaří se podpořit kněze, aby se mohli více zapojovat do podobných činností. Dobré působení navenek včetně otevření relevantních současných témat k diskusi má potenciál přitáhnout ostatní. Užívání současných komunikačních kanálů a aktualizace webu pomáhá být přitažlivější pro nové lidi.
9. **Pastorační rady:** Ve většině případů nyní pastorační rady nefungují, ale mají potenciál přinášet znalosti, zkušenosti a motivaci zpět do farnosti. Chybí jejich podpora ze strany biskupství.
10. **Webové stránky:** Většina respondentů se shodla na tom, že webové stránky biskupství, které byly v rámci tohoto projektu redesignovány, jsou hojně využívány, jsou přehledné, uživatelsky i vizuálně přívětivé. Zdá se, že většina lidí využívá zejména funkci vyhledávání kontaktů a při hledání konkrétních akcí. Funkce vyhledávání (celkově, ale zejména dokumentů) by se měly zlepšit a intranet, který v současné době nefunguje dobře, a tudíž není příliš využíván, by se měl zprovoznit.

První obrázek přináší jednu z prezentací autorky evaluačního projektu shrnující některé její závěry:

Nakonec připojujeme ještě jedno autorské shrnutí části výsledků evaluace:

V. TŘICÁTÉ VÝROČÍ ZALOŽENÍ DIECÉZE

Jako poslední z příkladů synodality – společné cesty biskupa Tomáše a biskupa Františka – nakonec připomeneme kázání u příležitosti slavení 30. výročí založení plzeňské diecéze, které oba biskupové připravili společně a biskup František je pak přednesl při mši svaté 27. 5. 2023 v plzeňské katedrále ([Vděčnost, jedinečnost, naděje](#)).

V kázání, postaveném na třech slovech „vděčnost“, „jedinečnost“ a „naděje“, jsou zmíněny některé charakteristicky plzeňské diecéze, které by neměly v popisu její současné pastorační situace chybět:

Nejprve jsou zde shrnuty tři důvody **vděčnosti** důležité pro život diecéze: (1) její pokojný počátek, (2) uzdravující se česko-německé vztahy a (3) nejrůznější projevy života v diecézi včetně charitních služeb, církevního školství, hospicového hnutí či centra mládeže otevřené hledání nových cest. Poté jsou připomenuta tři **specifika** plzeňské diecéze: (1) málo věřících a tomu průběžně přizpůsobované farní struktury, (2) spolupráce s místními samosprávami při převodech kostelů do jejich majetku a (3) hlad po Bohu tam, kde vymizela tradiční zbožnost. A kázání je uzavřeno pozváním k důvěryplné **naději** pro všechny, která roste skrze návrat ke Kristu, naší společné „první lásce“.

[30. výročí diecéze: Nástěnky s prezentací jednotlivých oddělení a služeb biskupství](#)

ZÁVĚR

Těchto pět sond do některých z důležitých synodálně laděných procesů či událostí organizovaných biskupstvím či participativně založených výzkumných projektů objednaných biskupstvím (doplněných komplexnějším přehledem dalších podobných procesů v celé historii diecéze) nám může nejen posloužit k prohloubení vědomí, že právě probíhající diecézní synoda může stavět na mnoha předchozích zkušenostech a poučit se z některých slepých uliček, ale některé z těchto historických sond nám ještě i dnes mohou být výzvou k dotažení něčeho, co možná již více let volá po realizaci. Možná právě diecézní synoda může být šancí nejen znovu otevřít tytéž otázky, které jsme si v diecézi kladli již vícekrát, a pokusit se na ně odpovědět v radikálně změněném kontextu dnešní církve a společnosti, ale také prostředím, ve kterém tyto odpovědi nenecháme ležet ladem a necháme se jimi doprovázet i ve zcela konkrétních krocích na společné cestě stále se měnící krajinou.

DODATEK

HISTORIE SYNODÁLNÍCH PROCESŮ V DIECÉZI

Abychom si mohli výše prezentovaných pět příkladů synodálních či participativně-výzkumných procesů v plzeňské diecézi zasadit do širšího časového rámce, v tomto Dodatku přinášíme přehled dalších podobných procesů v historii diecéze od jejího počátku až k přípravě právě probíhající diecézní synody.

1. Obraz církve a počátky společné cesty

Biskup František již na samém počátku diecéze pozval k utváření diecézního společenství podle obrazu Nejsvětější Trojice (ve svém pastýřském listě „Obraz církve“) a záhy svolal diecézní presbyterium ke společnému hledání pastorační strategie pro diecézi.

- Pastýřský list biskupa Františka Obraz církve (1994)
- Konzultace k návrhu pastorační strategie (20 kněží 9. – 11. 12. 1996 Železná Ruda)

2. Pastorační záměry a restrukturalizace

V novém tisíciletí začaly nové snahy o určení některých koncepčních zásad pro další směřování diecéze podpořené některými společnými konzultacemi s různými skupinami diecézanů.

- [Pastýřský list biskupa Františka o pastoračním programu \(1. 4. 2001\)](#)
- [Pastýřský list biskupa Františka u příležitosti 1. pastorační konference diecéze \(21. 2. 2002\)](#)
- Pastorační konference na téma komunikace (2002, 63 účastníků)
- Pastorační záměry Plzeňské diecéze (2002)
- Pastorační konference o komunikaci kněží a laiků (8. 5. 2002)
- [Pastýřský list o pastoračních prioritách roku 2003](#)
- Pastorační seminář (Horní Blatná, 8. – 10. 9. 2003)

Z tohoto hledání byl uskutečněn jeden konkrétní zásadní krok, a to rozhodnutí k restrukturalizace tehdejších 324 farností do větších celků. Dnes má diecéze 66 teritoriálních farností.

- Vyhlášení záměru restrukturalizace farností (31. 5. 2003)

3. Plenární sněm katolické církve v ČR

I v plzeňské diecézi byly v letech 1997 – 2005 organizovány tzv. „sněmovní kroužky“ v rámci [Plenárního sněmu katolické církve v ČR](#) (1997 – 2005), které se nejprve scházely k studiu hlavních čtyř koncilních dokumentů a poté spíše již jen přihlížely dalšímu procesu završenému v roce 2005 a čekaly na naplnění závěrečného konstatování spojeného se sněmem, že součástí další cesty „by měly být návazné sněmy na úrovni jednotlivých diecézí“.

- [Laici v dnešním světě](#) - Práce komise č. 5 mezi 1. a 2. zasedáním sněmu
- [Život a poslání křesťanů v církvi a ve světě](#) - závěrečný dokument (2007)
- [Plenární sněm, ztracená šance](#) (Teologické texty 2014 / 2)
- [Znamení naděje: Česká církev ve světle závěrečného dokumentu plenárního sněmu \(CDK 2016\)](#)

4. Příprava procesu pastorační proměny

V roce 2003 biskup František Radkovský společně s generálním vikářem Adriánem Zemkem inicioval vznik tzv. „Konzultačního týmu“, kterého pověřil přípravou návrhu procesu pastorační proměny diecéze a založení pastoračního centra pro podporu pastorační práce v diecézi. Obojí tehdy vyznělo do ztracena.

Základní dokumenty vydané konzultačním týmem jsou k dispozici zde:

- [Kuchařka: Vstaň a jez](#) (1. 8. 2004)
- [Jídelníček: Neboj se](#) (1. 8. 2004)
- [Dezert: Připravte cestu](#) (29. 1. 2005)

5. Různé pastorační a sociologické výzkumy

V diecézi během její dosavadní cesty probíhaly některé odborné sociologické či pastoračně-teologické výzkumy, které měly částečně synodální charakter (výzkumné skupiny, dotazníky, osobní rozhovory):

- [Pastorační reflexe plzeňské diecéze Reform and Renewal](#) (2001 – 2002)
- [Pastorační rady farností jako realizace synodality v pastorační praxi](#) (2009)
- [Charita jako místo evangelizace](#) (2010) (srov. také [ZDE](#))
- [Laici a klerici v české katolické církvi: Na cestě ke spiritualitě spolupráce?](#) (2018)
- [Společnost a církve v procesu restitucí: Podpora participace](#) (2019 – 2022)
- Závěrečná hodnotící zpráva projektu „[Gute Nachricht gut vermitteln](#)“ (Renovabis, 2023)

6. Další pastorační konzultace a Credidimus caritati

V diecézi pak probíhaly i další konzultace specifických skupin či témat, jako např.:

- Kněžská pastorační konference (Pernink, březen – červen 2009)
- Fórum mládeže (11. 2. 2012)
- Závěry a shrnutí 1. diecézního fóra mládeže v Plzni 11.2.2012 (příloha ACEP 3/2012)
- Fórum laiků (1. 12. 2012) v sále SOU elektro
- Otevřené fary - souhrn podnětů z farností a kněžského dne (říjen 2014)
- Fórum kněží a laiků na téma ekonomika (25. 10. 2014)
- [Rozhovor o situaci kněží v Čechách \(Salve 2017/1\)](#) – diskuze na vikariátkách a zpětná vazba

Nejrozsáhlejší z těchto konzultací pak byly konzultace ve všech farnostech iniciované „Dopisem biskupa Františka Božímu lidu“ z 28. 10. 2013 nazvanému „Credidimus caritati“. Tyto konzultace byly iniciované poté, co diecézní vedení nějaký čas (2012 – 2013) zkoumalo možnosti uspořádání diecézní synody, ale rozhodlo se pak pro tento ne tak formálně strukturovaný model konzultací.

- [Dopis biskupa Františka Božímu lidu Credidimus caritati](#) (28. 10. 2013)
- [Pastýřský list o evangelizaci k zahájení diskuze o budoucnosti naší diecéze](#) (3. 11. 2013)
- [Credidimus caritati biskupa Františka](#) (reakce farností a reakce jednotlivců)
- [Pastýřský list biskupa Františka o pastoračních prioritách pro naší diecézi](#) (6. 7. 2014)

7. Poslání a vize plzeňské diecéze

Po svém nástupu do diecéze biskup Tomáš Holub přdestřel jádro své pastorační vize ve svém úvodním pastýřském listu (2016) a dále tuto pastorační vizi a poslání diecéze rozvinul později v roce 2018 a 2019:

- Nový plzeňský biskup Tomáš Holub (30. 4. 2016)
- [Pastýřský list biskupa Tomáše](#) (12. 6. 2016)
- [Mise plzeňské diecéze stojí na čtyřech pilířích \(bip.cz\)](#) (31. 5. 2018)
- [Biskup Tomáš aktualizoval misi diecéze pro následující roky \(bip.cz\)](#) (9. 12. 2019)

8. Diecézní fáze celosvětové synody o synodalitě

V rámci papežem Františkem vyhlášené celosvětové Synody o synodalitě (2021 – 2024) se od listopadu 2021 do března 2022 konala první diecézní fáze této synody, na jaře 2024 pak kratší fáze druhá.

- [Výstupy synodních skupinek v plzeňské diecézi - Diecéze plzeňská \(bip.cz\)](#) (222 zápisů)
- [Syntéza plzeňské diecéze](#)
- [Syntéza české a moravské církevní provincie](#)
- [Rozšíř prostor svého stanu](#) - pracovní dokument pro kontinentální fázi 2023
- [Příspěvek českých delegátů na kontinentálním shromáždění v Praze](#) (únor 2023)
- [Závěrečný dokument Evropského kontinentálního shromáždění v Praze](#) (únor 2023)
- [Instrumentum laboris](#) - pracovní dokument generálního shromáždění 2023
- [Souhrnná zpráva z generálního shromáždění biskupské synody](#) (říjen 2023)
- [Diecézní odpověď na Instrumentum laboris](#) (15. dubna 2024)
- [Instrumentum laboris pro druhé zasedání synody](#) (9. července 2024)

9. Třicáté výročí založení plzeňské diecéze

Společně připravené kázání biskupů Tomše a Františka přednesené biskupem Františkem při mši svaté 27. 5. 2023 v plzeňské katedrále:

- [Kázání k 30. výročí diecéze: Vděčnost, jedinečnost, naděje](#) (27. 5. 2023)
- [30. výročí diecéze: Nástěnky s prezentací jednotlivých oddělení a služeb biskupství](#)

10. Příprava diecézní synody

Od jara 2023 pak začala blízká fáze přípravy na diecézní synodu, která měla následující etapy:

- Interní promýšlení záměru diecézní synody (od jara 2023, kněžská rada, DPR, vikáři)
- Vyhlášení záměru svolat diecézní synodu (diecézní pouť 9. 9. 2023) a pověření týmu
 - [Zveřejnění záměru svolání diecézní synody v Plzeňské diecézi \(9. 9. 2023\)](#)
- Konzultace způsobu realizace vyhlášeného záměru (říjen 2023)
 - Diecézní presbyterium - kněžský den: [Tři výzvy pro diecézi](#) (3. 10. 2023)
 - Diecézní pastorační rada (9. 10. 2023)
 - Setkání zástupců pastoračních rad farností v Liticích (21. 10. 2023)
- Bezprostřední příprava (listopad 2023)
 - Určení [názu a otázek diecézní synody](#) (výsledky ankety členů PRF k názvu synody [ZDE](#))
 - Určení způsobu volby a výběru [synodních delegátů](#) a jejich počtu
 - Rozlišování členů [synodní rady](#) ("přípravné komise" podle Instrukce o synodách)
 - Zpracování [časového harmonogramu](#) diecézní synody
 - Začátek přípravy [organizačního řádu](#) synody
- [Ekumenický kněžský den „Boží peníze“](#) (9. 1. 2024; [ZÁPIS](#); [PREZENTACE](#))

ZDROJE

Zdroje použité v hlavní části tohoto dokumentu

- Analýza výstupů ze synodních skupin Synody o synodalitě Plzeň 2021 (k dispozici [ZDE](#))
- Benešová B., Spalová B., Tryputen S., Loci Sacri – příběhy opuštěných sakrálních míst v Sude- tech, dostupné na loci-sacri.format.com
- [Budeš mít poklad v nebi](#) (PRF Cheb) "
- [Dopis biskupa Františka Božímu lidu Credidimus caritati](#) (28. 10. 2013)
- [Gute Nachricht gut vermitteln](#) (14. 10. 2023)
- [Charita jako místo evangelizace \(caritasetveritas.cz\)](#)
- Charita jako místo evangelizace (JČU v Č. Budějovicích, Teologická fakulta, Scientia 07, 2010) [ZDE](#)
- [Kázání k 30. výročí diecéze: Vděčnost, jedinečnost, naděje](#) (27. 5. 2023)
- [Michal Opatrný, CHARITA JAKO MÍSTO EVANGELIZACE \(teologicketexty.cz\)](#)
- Pařil V., Šturma A., Spalová B., Dvořák M. et al., Plzeňská diecéze v mapách, dostupné [ZDE](#)
- [Pastýřský list biskupa Františka o pastoračních prioritách pro naši diecézi](#) (6. 7. 2014)
- [Pastýřským listem o evangelizaci k zahájení diskuze o budoucnosti naší diecéze](#) (3. 11. 2013)
- [Podněty od jednotlivců k dopisu Credidimus caritati](#)
- [Podněty z farností k dopisu Credidimus caritati](#)
- Spalová Barbora a kol.: Společnost a církev v procesu restitucí církevního majetku: Podpora parti- cipace (Souhrnná výzkumná zpráva z výzkumu 2019 – 2022) [ZDE](#), web projektu [ZDE](#)
- Spalová Barbora a Marek Liška: Podkladová zpráva pro účely zpracování koncepce církevního školství v plzeňské diecézi – Výsledky participativního průzkumu plzeňského církevního školství 2020 (k dispozici [ZDE](#))
- Spalová Barbora, Ivana Lukeš Rybanská a kolektiv: *Vize zdaru, vize zmaru, Proměny církví v Česku a na Slovensku v kontextu restitucí*, Praha, Nakladatelství Karolinum, 1013 (k objednání [ZDE](#))

Všechny přílohy pracovního dokumentu

- [P1 Misie a lidé](#) Misijně-demografický profil plzeňské diecéze (ke stažení [ZDE](#))
- [P2 Uspořádání a život](#) Personálně-organizační profil plzeňské diecéze (ke stažení [ZDE](#))
- [P3 Finance a majetek](#) Ekonomicko-majetkový profil plzeňské diecéze (ke stažení [ZDE](#))
- [P4 Synodalita a historie](#) Synodálně-historický profil plzeňské diecéze (ke stažení [ZDE](#))
- [P5 Faráři, nemáš sůl?](#) Analýza osobních rozhovorů s faráři a farníky (ke stažení [ZDE](#))
- [P6 Jak to vidí jednotlivci?](#) Analýza dat ze synodního dotazníku (ke stažení [ZDE](#))
- [P7 Jak o vidí skupiny?](#) Analýza zápisů ze synodních skupin (ke stažení [ZDE](#))